

# Docentka Kateřina Bočková, kandidátka Svobodných: Nemocná společnost. A nepěkná slova o evropské integraci

30.4.2024 - | Svobodní

**„Přestože by naše školství mělo být založeno na rozvoji kompetencí, což jsou v podstatě znalosti, dovednosti, postoje, rozvíjí pouze znalosti. Propojení s praxí je klíčové, ale u nás téměř neexistuje.“ Právě tak popisuje současnou úroveň českého školství zkušená vysokoškolská pedagožka, docentka Kateřina Bočková, která letos kandiduje do Evropského parlamentu na kandidátní listině Svobodných.**

**Česká republika se v minulosti často chlubila kvalitou své vzdělávací soustavy. Máte zkušenosti jak z ČR, tak zahraniční, ze soukromých i veřejných škol. Platí to podle vás i dnes?**

Rozhodně to neplatí. Bohužel české školství, počínaje základní školou, konče vysokou, je založeno pouze a jen na memorování faktů, a to velkého množství faktů. Bez návaznosti na jejich využitelnost v praxi či v životě. Naše děti neumí komunikovat, neumí kriticky myslet, nedokážou spojit informace, neumí obhájit svůj názor.

A co je dle mého nejvíc mrzuté, v podstatě se neumí postarat sami o sebe, své tělo. Nevědí, jak správně dýchat, jak by tělo mělo vypadat a fungovat, nevědí, co jíst, aby byly zdravé a v kondici, neumí se vyrovnávat s tlakem, který v určité fázi života vzniká, například přijímací zkoušky, nebo rozpad první lásky. Ale ovládají zpaměti prvohory či VŘSR, přičemž tato problematika je stejně k diskusi, neboť já jsem ji učila naprosto odlišně než můj syn. Tak kde je tedy pravda?

Ale stejně jsem ji musela umět zpaměti a naprosto protichůdné informace musel namemorovat i on. Bez šance rozvinout diskusi, že to třeba mohlo být jinak nebo alespoň být vnímáno jinak. Neumíme učit cizí jazyky. Naše 12leté děti ovládají spelling, ovládají gramatiku anglického jazyka, jsou známkovány za výslovnost při čtení (kde je ale stanovena ta správná výslovnost?), toto vše mají v podstatě na vyšší úrovni než rodilí mluvčí, ale neumí mluvit. Neumí si povídat v cizím jazyce. Někde bude chyba.

Kvalita vysokých škol je založena pouze na hodnocení tzv. vědy a výzkumu. Nikoho nezajímá, že vědec s dokonalou publikační a projektovou činností je většinou mimo praxi, nemá často ani potuchy o změně podmínek trhu či legislativy, přednáší teoretické aspekty často odtržené od současné reality. Na pedagogických fakultách se neučí, jak efektivně zvládat hybridní nebo distanční výuku, která je dnes standardem na řadě základních a středních škol, neučí se, jak připravit studijní materiály pro individuálně vzdělávaného žáka, ale toto je současná realita.

Na lékařských fakultách se rozhodně neučí, že se dá přetržená Achillova šlacha operovat v lokální anestezii a s minimem jizev. Studenti ekonomických fakult vědí, co je to s.r.o., ovládají jeho deskripci, ovládají jeho účtování, ale ve své podstatě ani nevědí, na které úřady a instituce vlastně jít, aby si mohli s.r.o. založit.

U nás jednoznačně chybí duální vzdělávání, návaznost na praxi, možnost praxi získat už během studia.

## **Kde ze svého pohledu vidíte největší slabiny českého školství? A naopak, v čem ve srovnání se zahraničím stále vynikáme?**

V posledních pěti letech jsem měla možnost velmi cestovat a pohybovat se mezi středoškolskou mládeží a nahlédnout do života některých zahraničních univerzit. A nemám pocit, že bychom v něčem vynikali. Je to smutné, ale je to tak. Přestože by naše školství mělo být založeno na rozvoji kompetencí, což jsou v podstatě znalosti, dovednosti, postoje, rozvíjí pouze znalosti.

Propojení s praxí je klíčové, ale u nás téměř neexistuje. Naši středoškoláci se neučí cizí jazyk nebo literaturu s využitím hraní divadla, sportovní zápolení mezi školami či univerzitami a jejich organizace, na které by se žáci podíleli, neexistuje, nechodí na praxi, jen sedí ve škole a memorují.

## **Velká debata se v poslední době vede o tom, jak současná generace dětí ztrácí zájem o technické obory. Čím je to podle vás způsobeno? A dá se s tím vůbec něco dělat?**

Myslím si, že můžeme začít tím, že nejsou rozvíjeny technické kompetence už na základní škole. Ano, učí se fyzika, ale zas jen na bázi memorování. Vždyť některé fyzikální jevy je možné pozorovat v praxi, mám pocit, že na mnohých školách již nejsou něco jako fyzikální cvičení, kdy skutečně je možné provádět rádobý pokusy a tyto jevy pochopit na vlastní kůži. Pouze a jen teoretická fyzika je pak těžká, těžko uchopitelná, a tedy není přitažlivá.

Navíc se už úplně vytratil předmět Dílny nebo Technické činnosti, kde by byla rozvíjena další složka kompetencí a tou je dovednost. Takže naše děti nemohou pochopit krásu a důležitost techniky, nejsou k ní směřovaní, nejsou v tom vychovávaní a vzdělání (kdyby si třeba museli vyrobit kulisy pro divadlo, už by to bylo třeba jiné).

A v tomto duchu se pokračuje na střední škole. Zvláště na gymnáziu. Jen a jen memorování bez rozvoje dovednosti a postojů. A samozřejmě technicky orientovaná vysoká škola je těžká v komparaci s ekonomickou fakultou nebo pedagogickou. Jsem absolventkou VUT, takže to mám vyzkoušené na vlastní kůži. Studium vyžaduje systematičnost, systémovost, zodpovědnost. A to dnešní mladí lidé dle mého docela ztrácejí.

Pak přijde nástup do práce: absolvent technické školy na tom není platově tak dobře jako absolvent ostatních vysokých škol. Mladý stavební inženýr pět let chodil do školy, jakože fakt chodil, mnoho předmětů nelze absolvovat s využitím videa, cvičení jsou fakt povinná, protože bez nich to fakt nejde, výkresy opravdu musí narýsovat, tedy studiem stráví mnohem víc času než absolvent pedagogické fakulty. Ale plat je nižší. Takže ani toto na atraktivitě tohoto oboru nepřidá.

Možná by stála za úvahu stipendia pro studenty technických vysokých škol. Určitým způsobem by jim kompenzovala například to, že během studia se věnují studiu a nechodí tedy na brigády, možná by to přilákalo více uchazečů.

## **Mají mladí lidé stále motivaci být ve své profesi úspěšní, nebo převládá představa o co nejvíce pohodlném životě? Nepřehlízíme nějaké systémové chyby ve výchově či vzdělávání?**

Myslím, že jste trefil hřebíček na hlavičku, s tím pohodlným životem. Tento semestr učím na čtyřech vysokých školách Projektový management. Přicházím do styku v podstatě s mladými lidmi ve věku cca 21 let. Nemají touhu být nejlepší. Chtějí mít jen splněno. A pokud i to splněno mohou nějak obejít a označení splněno získat i když splněno v podstatě není, tak je to nejlepší. Okolí tohoto jedince pak vnímá jako skvělého, šikovného a vynalézavého, protože se mu povedlo obejít pravidla, a přesto dosáhnout svého.

A mám pocit, že to pak pokračuje i v zaměstnání: vynalézavý jedinec hledající způsoby, jak něco

neudělat a přesto mít splněno je ten, který je úspěšný, oceňovaný, kariéerně i platově roste... takže to není chyba ve výchově, to naše společnost je v tomto směru nemocná.

**Jestliže dříve spousta lidí byla schopna kvůli práci obětovat např. soukromý život, dnešní klima ve společnosti je diametrálně odlišné, o čemž svědčí o zkušenosti řady zaměstnavatelů, kteří se dnes předhánějí nejen ve mzdách, ale v nejrůznějších benefitech. Je to dobře, nebo v tom vidíte v dlouhodobém horizontu nějaká rizika?**

Tato otázka mě trochu zarazila. Osobně nemám pocit, že by se zaměstnavatelé předháněli v benefitech či ve mzdách. Já jsem 47 let žila v Uherském Hradišti, malé město, spíše malé podniky, spousta živnostníků, a tam se rozhodně nikdo ve mzdách a v benefitech nepředhání. Možná ve velkých korporátech, ale toto nedokážu posoudit, nemám tuto zkušenost. I nyní se v Praze pohybují asi mezi lidmi, kteří tuto zkušenost nemají.

**V souvislosti s letošními volbami do Evropského parlamentu se také hodně mluví o roli a budoucnosti Evropská unie. Jak ji vnímáte vy?**

Já osobně jsem a byla jsem euroskeptik. V roce 2003, když bylo referendum o vstupu ČR do EU, tak přiznávám, byla jsem proti. Neříkám, že vize jednotné a fungující Evropy by byla skvělá, ale jaksi za těch 20 let, co v EU jsme, jsem nenabyla přesvědčení, že něco jednotně funguje. Viz covid... Každá země, jiná pravidla, země se začaly dělat naschvály.

Mám slovenského zaměstnavatele, v Dubnici nad Váhom, 60 km od Uherského Hradiště, krom skutečnosti, že v rodném listě mám uvedeno: Československo, a nemohla jsem v podstatě rok vycestovat do práce. Do EU jsme vstupovali, abychom mohli volně pracovat v zemích EU. A opět jen případ práce na Slovensku. Každé 3 roky musím vyřizovat speciální formuláře, tzv. Výjimka A1, že pracuji na Slovensku a žiju v ČR. V minulosti trvalo i 6 měsíců tuto výjimku dostat. Pokaždé, když se mi na Finančním úřadě mění příslušní referentka pro moji daň z příjmu, tak mám daňové přiznání špatně... Prostě ani legislativa pro daň z příjmu ze země EU není evidentně jednoznačná a jednotná, když ji každá paní každé 3 roky vnímá jinak a já se musím přizpůsobit.

Myslím si, že nám konkrétně vstup do EU přinesl jen starosti a ztráty. Ani náhodou nedosahujeme životní úrovně ostatních zemí, naše platy v mediánu odpovídají nejnižším platům v jiných zemích EU, máme drahé potraviny, běžný, normálně pracující člověk se v podstatě neuživí, nedosáhne na vlastní bydlení, natož aby tedy volně cestoval, což byla představa a přání mnohých při referendu v roce 2003. Nemám pocit, že by se v mém životě nebo v životě mých nejbližších a mém nejbližším okolí cokoliv zlepšilo vstupem do EU. Neměli bychom tak úplně patřit Evropě, jsme samostatný svébytný stát, když chceme, jsme šikovní. Nejsem zastávce eura, máme svoji korunu. Osobně nevidím absolutní nutnost existence EU. Byla jsem a jsem euroskeptik.

**Jsou toto důvody, proč jste se rozhodla zapojit se do letošních eurovoleb?**

Tak nějak jsem celý život pracovala ve školství, mám syna na střední škole, a jak jsem uvedla výše, díky možnosti hodně cestovat a přicházet do styku s lidmi z různých částí světa, komunikovat i s vrstevníky mého syna, jsem si udělala obrázek o neuspokojivém českém školství. Takže to je oblast, kterou bych chtěla měnit a změnit. To je důvod mého zapojení.

**Co pokládáte za největší „hříchy“ dnešní Evropské unie? A našla byste něco, za co byste Evropskou unii dokázala pochválit?**

Hříchy jsem vyjmenovala výše. A pochválit? Jediný benefit, který já osobně na EU vnímám, je skutečnost, že VĚTŠINOU při cestě do Maďarska či Rakouska nestojím na hraničním přechodu a

nikomu nemusím ukazovat obsah kufru auta. I když i toto bylo například v době covidu jinak, či v době velkého přívalu afrických běženců se standardně na přechodech muselo stát a ten kufr ukazovat.

**Často se mluví o tom, že především podnikatelé či naopak mladá generace by přivítali prohloubení evropské integrace či zavedení eura. Máte stejný názor?**

To rozhodně nemám. Integraci si dovedu představit pouze v oblasti toho školství, kdybychom si trochu vzali vzor z Estonska či z Finska. Ale další integrace či měna euro, to rozhodně ne. A evidentně se pohybuji mezi podnikateli či mladými, kteří sdílejí můj názor.

**Vyhrocená je v poslední době také debata o evropské zelené politice. Všichni kritici Green Dealu jsou označováni za ty, kteří se chtějí podílet na zhoršování životního prostředí. Co na to říkáte?**

Patřím mezi ty hříšníky podílející se na zhoršování životního prostředí. Nejsem zastánce Green Dealu, nevidím v tom benefit, naopak jenom hrozby v podobě negativních ekonomických dopadů.

Převzato z Parlamentních listů

[https://svobodni.cz/novinky/karerina\\_bockova](https://svobodni.cz/novinky/karerina_bockova)